

Distress and Discomfort Assessment Tool – Nederlandse versie

Cliëntnaam:

Geboortedatum:

Geslacht:

Cliëntnummer:

Ingevuld door:

Invuldatum:

Namen van anderen die geholpen hebben dit formulier in te vullen:

HET ONGEMAK PASPOORT

Samenvatting van signalen en gedragingen wanneer de persoon ontspannen is en wanneer deze ongemak ervaart

TEVREDEN

met ONGEMAK

**Gezicht
Kaak & Tong
Ogen**

**Geluiden
Sprak**

**Gedragingen en
gewoonten**

Persoonlijke ruimte

Lichaamshouding

Lichaamsobservaties

Bekende oorzaken van ongemak/stress (beschrijf hier handelingen of situaties die bij de cliënt doorgaans ongemak/stress veroorzaken of verergeren)

Distress and Discomfort Assessment Tool

v21

Neem de persoon waar je voor zorgt in gedachten. Observeer zijn of haar gedragingen en vóórkomen in situaties waarin de cliënt tevreden is of ongemak ervaart. Gebruik deze pagina's om dit vast te leggen.

We hebben bij ieder onderdeel woorden vermeld om je te helpen om de signalen en gedragingen te beschrijven. Je kan het woord of de woorden omcirkelen die de gedragingen en signalen van de cliënt het beste beschrijven in situaties van tevredenheid en ongemak.

Jouw beschrijving geeft je een helderder beeld van de 'taal' van ongemak van deze cliënt.

COMMUNICATIE NIVEAU *

Omcirkel het niveau bij tevredenheid en ongemak

Deze persoon kan geen voorkeur en afkeur laten zien	Niveau 0	Niveau 0
Deze persoon kan voorkeur of afkeur voor iets laten zien	Niveau 1	Niveau 1
Deze persoon kan laten zien dat hij/zij meer wil, of ergens genoeg van heeft	Niveau 2	Niveau 2
Deze persoon kan verwachting voor iets leuks of onprettigs laten zien	Niveau 3	Niveau 3
Deze persoon kan details overbrengen, kwalificeren, specificeren en meningen aangeven	Niveau 4	Niveau 4

* Dit is aangepast uit de Kidderminster Curriculum for Children and Adults with Profound Multiple Learning Difficulty (Jones, 1994, National Portage Association).

SIGNALLEN IN HET GEZICHT

Uiterlijk/uitdrukking

Opdracht	Uitdrukking bij tevredenheid	Uitdrukking bij ongemak
<u>Omcirkel</u> de woorden die het best passen bij de gezichtsuitdrukking. Voeg eventueel woorden toe.	Passief Lach Glimlach Frons Grimas Geschrokken In je eigen woorden:	Passief Lach Glimlach Frons Grimas Geschrokken In je eigen woorden:

Kaak of tong bewegingen

Opdracht	Beweging bij tevredenheid	Beweging bij ongemak
<u>Omcirkel</u> de woorden die het best passen bij de tong en kaakbewegingen. Voeg eventueel woorden toe.	Ontspannen Hangend Knarsend Bijtend Stijf Bevend In je eigen woorden:	Ontspannen Hangend Knarsend Bijtend Stijf Bevend In je eigen woorden:

Uitdrukking van de ogen

Opdracht	Uitdrukking bij tevredenheid	Uitdrukking bij ongemak
<u>Omcirkel</u> de woorden die het best passen bij de uitdrukking van de ogen. Voeg eventueel woorden toe.	Goed oogcontact Weinig oogcontact Vermijdt oogcontact Gesloten ogen Staart Slaperige ogen 'Lachend' Knipogend Afwezig Tranend Vergrote pupillen In je eigen woorden:	Goed oogcontact Weinig oogcontact Vermijdt oogcontact Gesloten ogen Staart Slaperige ogen 'Lachend' Knipogend Afwezig Tranend Vergrote pupillen In je eigen woorden:

SIGNALLEN VAN HET LICHAAM: UITERLIJK VAN DE HUID

Opdracht	Uiterlijk bij tevredenheid	Uiterlijk bij ongemak
<u>Omcirkel</u> de woorden die het best passen bij het uiterlijk van de huid. Voeg eventueel woorden toe.	Normaal Bleek/Flets Rood/Blozend Bezweet Klam In je eigen woorden:	Normaal Bleek/Flets Rood/Blozend Bezweet Klam In je eigen woorden:

GELUIDEN (NB. De geluiden die een persoon maakt zijn niet altijd gekoppeld aan hun gevoelens)

Opdracht	Geluiden bij tevredenheid	Geluiden bij ongemak
<p>Omcirkel de woorden die het beste de geluiden beschrijven.</p> <p>Schrijf vaak gebruikte geluiden op (schrijf je op zoals ze klinken; 'tizz', 'eeiow', 'tetetetete'):</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Volume: hoog gemiddeld laag</p> <p>Toonhoogte: hoog gemiddeld laag</p> <p>Duur: kort onderbroken lang</p> <p>Beschrijving van het geluid/vocalisatie: Schreeuw Jammeren Gillen Lachen</p> <p>Kreunen/Grommen Roepen Gorgelen</p> <p>In je eigen woorden:</p>	<p>Volume: hoog gemiddeld laag</p> <p>Toonhoogte: hoog gemiddeld laag</p> <p>Duur: kort onderbroken lang</p> <p>Beschrijving van het geluid/vocalisatie: Schreeuw Jammeren Gillen Lachen</p> <p>Kreunen/Grommen Roepen Gorgelen</p> <p>In je eigen woorden:</p>

SPRAAK

Opdracht	Woorden bij tevredenheid	Woorden bij ongemak
<p>Schrijf vaak gebruikte woorden en zinnen op. Als de persoon niet spreekt, schrijf dan GEEN op.</p>		
<p>Omcirkel de woorden die het beste de spraak beschrijven.</p>	<p>Duidelijk Stotterend Slegend Onduidelijk</p> <p>Mompelen Snel Langzaam</p> <p>Luid Zacht Fluisterend</p> <p>Andere, bijv. vloeken:</p>	<p>Duidelijk Stotterend Slegend Onduidelijk</p> <p>Mompelen Snel Langzaam</p> <p>Luid Zacht Fluisterend</p> <p>Andere, bijv. vloeken:</p>

GEWOONTES & MANIEREN

Opdracht	Gewoontes bij tevredenheid	Gewoontes bij ongemak
<p>Schrijf gewoontes en manieren op, bijv. "Wiegt tijdens het zitten"</p>		
<p>Schrijf alle speciale persoonlijke bezittingen of speeltjes waar de persoon de voorkeur aan geeft op.</p>		
<p>Omcirkel de uitspraak die het beste beschrijft hoe goed de persoon verdraagt dat anderen fysiek dichtbij zijn (kies er 1)</p>	<p>Vreemden mogen dichtbij komen</p> <p>Alleen bekenden mogen dichtbij komen</p> <p>Niemand mag dichtbij komen</p> <p>Trekt zich terug bij aanraking</p>	<p>Vreemden mogen dichtbij komen</p> <p>Alleen bekenden mogen dichtbij komen</p> <p>Niemand mag dichtbij komen</p> <p>Trekt zich terug bij aanraking</p>

LICHAAMSHOUDING

Opdracht	Houding bij tevredenheid	Houding bij ongemak
<p>Omcirkel de woorden die het beste beschrijven hoe deze persoon zit en staat.</p>	<p>Normaal Stijf Slap</p> <p>Schokkerig In elkaar gezakt Onrustig</p> <p>Gespannen Stil Kan houding aanpassen</p> <p>Hangt naar de zijkant Slechte hoofdcontrole</p> <p>Manier van lopen: Normaal / Abnormaal</p> <p>Andere:</p>	<p>Normaal Stijf Slap</p> <p>Schokkerig In elkaar gezakt Onrustig</p> <p>Gespannen Stil Kan houding aanpassen</p> <p>Hangt naar de zijkant Slechte hoofdcontrole</p> <p>Manier van lopen: Normaal / Abnormaal</p> <p>Andere:</p>

LICHAAMSOBSERVATIES: ANDERE

Opdracht	Observaties bij tevredenheid	Observaties bij ongemak
<p>Beschrijf de polsslag, ademhaling, slaap, eetlust en gebruikelijk eetpatroon, bijv. eet erg snel, doet lang over het hoofdgerecht, eet toetjes snel, "kieskeurig".</p>	<p>Polsslag:</p> <p>Ademhaling:</p> <p>Slaap:</p> <p>Eetlust:</p> <p>Eetpatroon:</p>	<p>Polsslag:</p> <p>Ademhaling:</p> <p>Slaap:</p> <p>Eetlust:</p> <p>Eetpatroon:</p>

DisDAT is

Bedoeld om signalen van ongemak te identificeren bij personen met ernstige communicatiebeperkingen.

Ontworpen om de gebruikelijke signalen van tevredenheid van een persoon te beschrijven, waardoor signalen van ongemak duidelijker herkend kunnen worden.

GEEN scoringsinstrument. Het documenteert wat veel zorgverleners jarenlang instinctief hebben gedaan en helpt zo subtiele veranderingen in kaart te brengen.

Alleen de eerste stap. Zodra ongemak is vastgesteld moeten de gebruikelijke klinische beslissingen gemaakt worden door professionals.

Bedoeld om jou en de persoon waar je voor zorgt te helpen. Het geeft je meer vertrouwen in je eigen observatievaardigheden, zodat je met zelfvertrouwen andere zorgverleners tegemoet treedt.

Wanneer gebruik je de DisDAT

Als de zorgverlener denkt dat de persoon GEEN ongemak/stress ervaart

Het gebruik van de DisDAT is optioneel, maar kan gebruikt worden als

- nulmeting
- overdracht naar andere zorgverleners.

Als de zorgverlener denkt dat de persoon WEL ongemak/stress ervaart

Als de DisDAT al eerder is ingevuld kan het gebruikt worden om de huidige signalen en gedragingen te vergelijken met de eerdere observaties. De DisDAT is dan een nulmeting om veranderingen in de gaten te houden.

Als de DisDAT niet eerder is ingevuld:

- Als de persoon goed bekend is bij de zorgverlener dan kunnen eerdere signalen en gedragingen van tevredenheid vergeleken worden met de huidige observaties.
- Wanneer de persoon onbekend is voor een zorgverlener, of dat het ongemak nieuw is, dan kan de DisDat gebruikt worden om de huidige signalen op te schrijven als basis om verandering in de toekomst te volgen.

Hoe gebruik je de DisDAT

- Observeer de persoon** wanneer hij/zij tevreden is en wanneer hij/zij ongemak ervaart en schrijf dit op op de binnenste pagina's. *Iedere* zorgverlener kan dit doen.
- Observeer de context** waarin het ongemak optreedt.
- Gebruik de checklist voor klinische beslissingen** op deze pagina om de mogelijke oorzaak vast te stellen en overleg met andere professionals zoals je collega of een behandelaar.
- Behandel of beheer** de meest waarschijnlijke oorzaak van het ongemak.
- Het observatieblad** is een apart blad dat kan helpen om het patroon van ongemak te observeren of om te zien hoe dit patroon verandert in de loop van de tijd. Het gebruik is optioneel. Er zijn verschillende versies, gebruik degene die het beste past bij jouw situatie.
- Het doel** is een vermindering bewerkstelligen van het aantal keer of de ernst van de signalen en gedragingen van ongemak.

Onthoud

- De meeste informatie komt van meerdere zorgverleners samen.
- Het beoordelingsformulier hoeft niet in één keer ingevuld te worden, dit kan enige tijd in beslag nemen.
- Herbeoordeling is essentieel omdat de behoefte kan veranderen na verbetering of achteruitgang.
- Ongemak kan emotioneel, fysiek of psychologisch zijn. Wat voor de één een klein probleem is, kan voor de ander een groot probleem zijn.
- Als signalen vroegtijdig worden herkend kunnen passende maatregelen worden genomen om een crisis te voorkomen.

Checklist voor klinische beslissingen

Gebruik dit om de reden van het ongemak/stress te vinden.

1. Is het teken snel herhaald?

Als het in het ritme van de ademhaling is, zie 2.

Als het komt en gaat om de paar minuten: denk aan koliek (darmen, blaas, menstruatie)

Denk aan: repetitieve bewegingen door verveling of angst.

2. Is het teken gerelateerd aan de ademhaling?

Denk aan: beschadiging van de ribben of irritatie van het longvlies (laat een arts dit beoordelen)

3. Wordt het teken verergerd of versneld door beweging?

Denk aan: bewegingsgerelateerde pijnen

4. Is het teken gerelateerd aan eten?

Denk aan: voedselweigeren door ziekte, angst of depressie, slikproblemen of misselijkheid.

Denk aan: problemen met mondhygiëne, verstoorde spijsvertering of buikproblemen.

5. Is het teken gerelateerd aan een specifieke situatie?

Denk aan: beangstigende of pijnlijke situaties.

6. Is het teken geassocieerd met overgeven?

Denk aan: oorzaken van misselijkheid en braken.

7. Is het teken geassocieerd met uitscheiding (urine of faeces)?

Denk aan: urinewegproblemen (infectie, retentie), diarree, obstipatie, anale problemen.

8. Is het teken aanwezig in een normaal gesproken comfortabele positie of situatie?

Denk aan: angst, depressie, pijn in rust (bijv. koliek, zenuwpijn), infectie, misselijkheid.

Als u hulp of meer informatie over DisDAT nodig heeft, neem dan contact op met:
Lynn Gibson +44 1670 394 260
Dorothy Matthews +44 1670 394 808
Dr. Claud Regnard +44 191 285 0063 of e-mail via claudregnard@stoswaldsuk.org

Voor meer informatie kijk op
www.disdat.co.uk

Nederlandse vertaling:

Janneke Fest, Michael Echteld, Irma Joore, Melissa Degenhardt & Marieke Maas, Stichting Prisma 2021

Lees verder

Regnard C, Matthews D, Gibson L, Clarke C, Watson B. Difficulties in identifying distress and its causes in people with severe communication problems. *International Journal of Palliative Nursing*, 2003, 9(3): 173-6.

Regnard C, Reynolds J, Watson B, Matthews D, Gibson L, Clarke C. Understanding distress in people with severe communication difficulties: developing and assessing the Disability Distress Assessment Tool (DisDAT). *J Intellect Disability Res.* 2007; **51(4)**: 277-292.

**Ongemak kan verborgen zijn,
maar is nooit stil**